

TÜRK, KUZEY KIBRIS TÜRK VE İNGİLİZ HUKUKU'NDA AVUKATIN MÜVEKKİLE BİLGİ VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Ayten ORDU*

ÖZ

Avukatın bilgi verme yükümlülüğü; 1) baroya, 2) müvekkile ve 3) meslektaşına bilgi verme yükümlülüğü olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Çalışmamız; Türk hukuku, Kuzey Kıbrıs Türk hukuku ve İngiliz hukuku'nda avukatın sadece müvekkile bilgi verme yükümlülüğünü değerlendirecektir. Avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü; üç başlık altında avukatın özen yükümlülüğü, avukatın aldığı para ve değerlere ilişkin müvekkile bilgi verme yükümlülüğü ve avukatın aydınlatma yükümlülüğü kapsamında dikkate alınacaktır. Çalışmamız süresince Türk hukuku'ndaki mevcut Türkiye Barolar Birliği (TBB) Meslek Kuralları, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu dikkate alınacaktır. Kuzey Kıbrıs Türk hukuku açısından 1981 sayılı Avukatlar (İcrai-Meslek ve Etiket) Tüzüğü değerlendirilecektir. İngiliz hukuku açısından ise Avukatların Düzenleme Kurumu olarak tanımlanan "Solicitors Regulation Authority" (SRA)'nin düzenlemiş olduğu "SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs" tüzüğü, staj başlama tarihlerine göre

---

* Dr. Öğr. Üyesi, Yakındoğu Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, E-Mail: ayten.ordu@neu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0085-8042.

Makalenin Gönderim Tarihi : 23.09.2020.

Makalenin Kabul Tarihi : 17.11.2020.

uygulanan 2014 tarihli “SRA Training Regulations” ve 2019 tarihli “SRA Authorisation of Individuals Regulations” (Stajyer Yönetmelikleri) de inceleme konusu olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avukat, müvekkil, bilgi verme, yükümlülük, para ve değerler.

A LAWYER’S OBLIGATION TO ACCOUNT TO THE CLIENT IN TURKISH, THE TURKISH REPUBLIC OF NORTH CYPRUS AND ENGLISH LAW

ABSTRACT

A lawyer’s obligation to account can be divided into three groups; 1) the Bar Association; 2) the client and 3) colleagues. Our study will evaluate a lawyer’s obligation to account to the client under the provisions in Turkish, The Turkish Republic of North Cyprus and English Law. The lawyer’s obligation to account to the client will be considered under three headings; namely the lawyer’s duty of care, the obligation of the lawyer to inform the client about money and values received and the lawyer’s general duty to disclose. Throughout our study, the current Turkish Bar Association Professional Rules, The Attorney’s Act and the Turkish Code of Obligations will be taken into consideration. With regards to the law in the Turkish Republic of North Cyprus, The Lawyers (Executive-Profession and Ethics) Regulation will be considered. With regards to English Law, our study will focus on the SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, and depending upon the starting date for trainee lawyers, the SRA Training Regulations of 2014 and the SRA Authorisation of Individuals Regulations of 2019 will be taken into account.

Keywords: Lawyer, client, account, obligation, money and values.

I. GİRİŞ

Avukatın bilgi verme yükümlülüğü; baroya, müvekkile ve meslektaşına bilgi verme yükümlülüğü olarak üç gruba ayrılmaktadır. Türk hukuku açısından avukatın bilgi verme yükümlülüğü, Türkiye

Barolar Birliği (TBB) Meslek Kurallarında ayrı hükümler altında düzenlenmiştir¹.

Çalışmamız kapsamında 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan düzenlemeler de değerlendirilecektir. Kuzey Kıbrıs Türk hukuku açısından 1981 sayılı Avukatlar (İcrai-Meslek ve Etiket) Tüzüğü; İngiliz hukuku açısından ise Avukatların Düzenleme Kurumu olan “Solicitors Regulation Authority” (SRA)'nin düzenlemiş olduğu “SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs” tüzüğü değerlendirilecektir. Çalışmamızın inceleme konusu; Türk hukuku, Kuzey Kıbrıs Türk hukuku ve İngiliz hukuku bakımından avukatın sadece *müvekkile* karşı bilgi verme yükümlülüğü olup, diğer iki grupta yer alan yükümlülükler dikkate alınmayacaktır.

II. AVUKATIN MÜVEKKİLE BİLGİ VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü, avukatlık sözleşmesinin kurulmasıyla başlamaktadır². İşe başlamadan avukatın görevinden çekilme olasılığını ele alarak, avukatın davadan çekilme niyetini müvekkiline derhal bildirme yükümlülüğü³ olduğundan, bu bildirim gerçekleşmesiyle müvekkile bilgi verme yükümlülüğünün sona erdiğini söylemek mümkündür. Bu da demek oluyor ki, avukatın bilgi verme yükümlülüğü sözleşmenin kurulmasıyla başlar, ancak “sözleşmenin yerine getirilmesine bağlı değildir”⁴.

---

¹ Avukatın baroya bilgi verme yükümlülüğü, TBB Meslek Kurallarının 13, 15, 21, 23 ve 27(2). maddeleri; müvekkile bilgi verme yükümlülüğü 31, 34, 42 ve 43. maddeleri, meslektaşına (avukata) bilgi verme yükümlülüğü ise 30, 32 ve 39. maddelerinde düzenlenmiştir. Çalışmamızın konusu avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü olduğundan, avukatın diğer iki yükümlülükleri dikkate alınmayacaktır.

² Meral Özkan-Sungurtekin: Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, İzmir 2013, s. 513 (Avukatlık Mesleği); Meral Özkan-Sungurtekin: Avukatlık Hukuku, İzmir 2006, s. 234 (Avukatlık Hukuku).

³ Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Mesleği, s. 513; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 234.

⁴ Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Mesleği, s. 513; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 234.

Çalışmamızda avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü; avukatın özen yükümlülüğü, avukatın aldığı para ve değerlere ilişkin müvekkile bilgi verme yükümlülüğü ve avukatın aydınlatma yükümlülüğü kapsamında dikkate alınacaktır.

A. Avukatın Özen Yükümlülüğü Kapsamında Müvekkile Bilgi Verme Yükümlülüğü

Avukatın özen yükümlülüğü, sonuca ulaşmak için yaptığı çalışmaların özenle yerine getirilmesini gerektirmektedir⁵. Daha sonra bahsedeceğimiz üzere; Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesi ve Türk Borçlar Kanunu'nun 506. maddesi gereğince; Avukat bir işi kabul ederse, bilgi ve tecrübesine dayanarak, işi en iyi şekilde yerine getirmelidir⁶.

Türk Borçlar Kanunu'nun 506. maddesi'nin ikinci fıkrası gereğince; *“Vekil üstlendiği iş ve hizmetleri, vekâlet verenin haklı menfaatlerini gözeterek, sadakat ve özenle yürütmekle yükümlüdür...”*⁷. Buna benzer bir kural, Avrupa Birliği Avukatlık Meslek Kurallarının 3.1.2. maddesinde yer almaktadır. Belirtilen maddeye göre; *“Avukat müvekkilini savunurken veya ona hukukî danışmanlık yaparken, seri, özenli ve titiz olmak zorundadır...müvekkilini, aldığı işin gelişmelerinden*

⁵ Cenk Akil: “Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(1) 2012, 11-26, s. 12.

⁶ Nejat Aday: Avukatın Sözleşmeden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2016, s. 7.

⁷ 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu, madde 506/2. Ayrıca bakınız: Semih Güner: Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, Ankara 2014, s. 156 (Avukatlık Sözleşmesi); Aranit Qinami: Türk Avukatlık Hukukunun Arnavutluk Avukatlık Hukuku ile Karşılaştırılması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), TC Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2012, s. 54. “Avukat, müvekkilinin haklarını korumaya çalışır....müvekkilinin menfaatlerini koruyup kollamakla yükümlüdür.” Bakınız: Necmettin Aydın: Avukatın Hak ve Sorumlulukları, Genç Hukukçular Hukuk Okumaları, <http://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/makaleler/biriki/mler/76.pdf> (Erişim Tarihi: 28.01.2020), s. 375.

haberdar eder”⁸. Bu bağlamda, avukat bir işi üstlendiğinde, müvekkilin menfaatlerini göz önüne alarak işini özenle yerine getirmekle mükelleftir. Bu yükümlülük kapsamında olan müvekkile bilgi verme yükümlülüğü, avukatın özen yükümlülüğünün ayrılmaz bir parçasıdır.

Avukatlık Kanunu’nun 34. maddesi gereğince; *“Avukatlar, yükledikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler”*⁹. Söz konusu hüküm, avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğüne ilişkin açık bir düzenleme içermemekle birlikte, bilgi verme yükümlülüğünün, avukatın sadakat ve özen yükümlülüklerinin bir parçası olduğu söylenebilir¹⁰. Avukat, müvekkiline davasındaki gelişmelerle ilgili bilgi paylaşmazsa, müvekkiline karşı özen ve sadakat borcunun ihlaline yol açabilmektedir. Bunun yanı sıra, TBB Disiplin Kurulunun bir kararında; *“Avukat üstlendiği işle ilgili olarak müvekkiline bilgi verme yükümlülüğü altındadır. Bu zorunluluk, vekalet ilişkisinin bir gereği olduğu gibi, Avukatlık Yasasının 34. maddesinde sözü edilen “görevin özenle yerine getirmesi” ilkesinin de bir sonucudur...”*¹¹ şeklinde ifadelerle yer verilmiştir. Bu da demek oluyor ki, avukatın müvekkilini bilgilendirme yükümlülüğü, avukatlık sözleşmesinin kurulmasıyla özen borcunun bir gereği veya parçası olduğu gibi, aynı zamanda da sonucudur.

⁸ İbrahim Ercan: “28 Ekim 1988 Tarihli Avrupa Birliği Avukatlık Meslek Kuralları”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2001 Cilt 9, Sayı 3-4, s. 213-214. Ayrıca bakınız: Akil, s. 21.

⁹ 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, madde 34. Ayrıca bakınız: Semih Güner: Avukatlık Hukuku, 5. Bası, Ankara 2011, s. 433-434; 437-446 (Avukatlık Hukuku); Semih Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 160; Semih Güner: “Avukatın Özen Yükümlülüğü”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi 2000/2, s. 562 (Avukatın Özen Yükümlülüğü); Zarife Şenocak: “Avukatın Akdî Sorumluluğunun Şartları”, Ankara Barosu Dergisi, 1998/2, s. 6, 20; Qinami, s. 55; Aydın, s. 380.

¹⁰ Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Mesleği, s. 517; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 236; Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 57.

¹¹ TBB Disiplin Kurulu Kararı: K. 999/78, E. 999/36 (12.06.1999) ABD, Y. 1999, S. 4, sh. 108’den aktaran Güner, Avukatlık Hukuku, s. 457.

Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'nda avukatın özen yükümlülüğüne ilişkin herhangi bir açık düzenleme bulunmamakla beraber, 1981 Sayılı Avukatlar (İcrai-Meslek ve Etiket) Tüzüğü'nün (Avukatlar Tüzüğü'nün) 'Genel Prensipler' başlığı altında yer alan 2., 3., ve 4. maddelerini göz önünde bulundurabiliriz. Öncelikle 2. maddede; “*avukat müvekkilinin haklarını korkusuzca ve moral kaidelerine uymak şartı ile, en iyi kabiliyetine göre müdafaa etmelidir*”. Tüzüğün 3. maddesine göre; avukat “*hukuk ve meslekinin şeref ve haysiyetini daima korumalı*” ve son olarak, 4. maddede belirtildiği üzere; “*iyi ahlak, dürüstlük ve hakkaniyet ile hareket etmelidir*”. Bahsedilen maddeler, avukatın özen borcu kapsamında değerlendirilebilir. Bunun nedeni ise; avukat bir işi üstlenirken, en iyi şekilde bilgi ve tecrübesine dayanarak üstlendiği işi yapmalıdır. Avukatlık Tüzüğü'nün 2. maddesinde yer alan “*en iyi kabiliyet*” kelimeleri, avukat işini “*en iyi şekilde çözmelidir*” yönünde yorumlanabilir. Bu nedenle Tüzüğün 2. maddesinin avukatın özen yükümlülüğüne yakın olduğunu söyleyebiliriz.

İngiliz hukukunda avukatların özen borcuna ilişkin düzenlemeler, Avukatların Düzenleme Kurumu olan SRA'nın düzenlemiş olduğu “*SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs*” tüzüğünde yer almaktadır¹². Belirtilen Avukatlık Meslek Tüzüğü, avukatlık meslek kurallarını içererek, avukatlık mesleğinin nasıl icra edilmesi gerektiğini düzenlemektedir. Tüzüğün 3. maddesi, “*Hizmet ve Yetkinlik*” (Service and Competence) başlığını taşımakla birlikte, madde 3.2'ye göre avukat müvekkiline hizmet sağlarken en iyi bilgi ve tecrübesine dayanarak işi zamanında teslim etmesi gerekmektedir. Madde 3.3'e göre ise; avukatlar mesleki bilgi ve becerilerini güncel tutarak mesleki değerlerini korumalıdır. Aynı tüzüğün 6. maddesi; “*Gizlilik ve Aydınlatma*” (Confidentiality and Disclosure) başlığını taşımaktadır. 6.4 maddesine göre; çalışma konumuza ilişkin olarak avukatlık mesleği icra edilirken, avukatlar müvekkillerine bilgi verme yükümlüğü altında olacaktır. Yine tüzüğün 8.6 maddesine göre; müvekkile bilgi verilirken, avukat bilgiyi

---

¹² SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs
<https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

müvekkilin anlayacağı şekilde aktarmalıdır yönünde kural da mevcuttur¹³.

İngiliz hukuku'nda düzenlenen Avukatlık Meslek Tüzüğünde belirtilen kuralları genel olarak incelediğimizde; avukat müvekkiline karşı özenli davranmalı ve menfaatleri göz önünde bulundurarak hareket etmelidir. Avukat, müvekkilini temsil ederken, Avukatlık Meslek Tüzüğünde yer alan sır saklama yükümlülüğünü göz önünde bulundurarak; menfaat ihtilafı söz konusu olduğunda müvekkilini temsil etmekten kaçınmalıdır¹⁴. Örneğin, avukat-müvekkil ilişkisi arasında herhangi bir menfaat çatışması olasılığı varsa, avukatın işi üstlenmesi yasaktır¹⁵. Avukatlık Meslek Kurallarının 6.2.b.ii maddesi gereğince; menfaat ihtilafını önlemek için bürolarda birtakım sistem ve kontrollerin yer alması şarttır¹⁶.

İngiliz hukuku'nda Avukatın sır saklama yükümlülüğü; Avukatlık Meslek Tüzüğü'nün 6.3. maddesi'nde yer almaktadır. Bu kural gereğince; avukat bir davayı üstlenmişse, müvekkilinin özel bilgilerini "müvekkilin izni" veya "hukuki bir gereklilik" olmadıkça başka şahıslarla paylaşmamalıdır¹⁷. Avukatlık Meslek Tüzüğü'nün "Müvekkil Bilgilerinin Gizliliği" (Confidentiality of Client Information) Yönergesinde, Avukatlık Meslek Tüzüğü'nün 6.3 maddesinde belirtilen "hukuki açıdan bir gereklilik" için verilen örnek; müvekkilin kara para

---

¹³ Belirtilen maddelere ilişkin düzenlemeler için bakınız: SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

¹⁴ Bakınız: SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, madde 6.1-6.5 <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

¹⁵ SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, madde 6.1 <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

¹⁶ SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, madde 6.2.b.ii <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

¹⁷ SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, madde 6.3 <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

aklama gibi ceza gerektiren bir suçun işlenmesi olasılığı gösterilmiştir¹⁸. Avukatın sır saklama yükümlülüğü, sadece avukat-müvekkil ilişkisinin sürdüğü sürece değil, *müvekkilin ölümünden sonrasında* da devam etmektedir¹⁹. Avukatın sır saklama yükümlülüğü, ayrıca veri koruma mevzuatı kapsamında bir zorunluluk olarak 2007 tarihli “*Hukuk Hizmetleri Yasası*”nın (Legal Services Act)’ın 1. maddesinin 3. fıkrasının (e) bendinde ve avukatlık meslek kurallarında belirtilen temel mesleki ilkelerden biri olarak bulunmaktadır. Bu nedenle, İngiliz hukukunda avukatın işini özenle yerine getirme yükümlülüğü, müvekkiline karşı birtakım sorumlulukları ile birlikte getirmektedir.

Müvekkil, avukatına iş verirken onun bilgisine ve tecrübesine dayanarak iş vermektedir. Kısacası, avukat-müvekkil ilişkisi *güven* ilişkisine dayanmaktadır²⁰. İngiliz hukukunda avukat-müvekkil arasındaki güven ilişkisine yönelik kural, Avukatlık Meslek Tüzüğü’nün 1. maddesinde; “*Güveni Korumak ve Adil Davranmak*” (Maintaining Trust and Acting Fairly) kuralında yer almaktadır. Belirtilen maddeye göre; avukat, toplumun kendisine karşı güveni sarsacak şekilde davranmamalı, aksi takdirde avukata karşı güvenin sarsılacağı gibi, toplumun avukat mesleğine karşı güveni de sarsılacaktır²¹.

Sözleşmenin kurulmasıyla başlayan güven ilişkisinde avukat, müvekkilini en iyi şekilde bilgilendirmelidir. Örneğin, bir davanın kaybedilmesi riski yüksek ise, avukat riskin derecesini müvekkiline bildirmekle yükümlü olacaktır²². Aksi halde bir davranış, avukat-müvekkil arasındaki güven ilişkisini sarsacağı gibi, aynı zamanda avukatın özen yükümlülüğü yerine getirilmediğinden, avukata birtakım yaptırımlar da söz konusu olacaktır. Sorumluluk kapsamında zararın tazmini gibi hukuki yaptırımların yanı sıra; ceza yaptırımları da

¹⁸ Guidance: Confidentiality of Client Information, (25 Kasım 2019) <https://www.sra.org.uk/solicitors/guidance/ethics-guidance/confidentiality-client-information/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

¹⁹ Guidance: Confidentiality of Client Information, (25 Kasım 2019) <https://www.sra.org.uk/solicitors/guidance/ethics-guidance/confidentiality-client-information/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

²⁰ Özcan Günergök: Avukatlık Sözleşmesi, Ankara 2003, s. 121; Aday, s. 3-4.

²¹ SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, madde 1 <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

²² Günergök, s. 59; Şenocak, s. 15.

mevcuttur²³. Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'ndan örnek verecek olursak, Avukatlar Yasasının 14. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde; mahkeme, “*huzuruna getirilen işlemin avukatın kötü niyetle veya makul nedenler bulunmadan veya başarı olasılığından yoksun olarak başlatıldığı veya yürütüldüğü kanaatine varırsa*” veya 14. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi gereğince; “*avukatın kandırma yolu ile müvekkilini işlemi başlatmaya veya devam ettirmeye teşvik ettiği kanısına varırsa*”, avukat bu durumlarda kusurlu olacaktır ve mahkeme avukatın masraf ödemesini emredebilir.

Bir işi üstlenirken avukatın bilgi sahibi olması gerekmektedir, müvekkillere karşı uygun bir hizmet sağlanmalıdır. İngiliz Avukatlık Meslek Kurallarının 3.3 no'lu maddesine göre; avukatlık mesleği yerine getirilirken, avukatlar mesleki bilgi ve becerilerini güncel tutarak yetkinliklerini korumalıdır²⁴. İngiliz hukuku'nda avukatlara yönelik olarak hazırlanan “*yetkinlik ve hizmet standartları*” konusundaki bilgilendirmeye göre; “*kötü hizmet*”, avukatların yetkinlik beyanına uymaması halinde gerçekleşir²⁵. Yetkinlik ise; “*bir işin gerektirdiği rolleri ve görevleri beklenen standarda göre gerçekleştirme becerisi*” olarak geniş tanımlanmıştır²⁶. Avukatlar tarafından beklenen yetkinlik standartları ise; yasal ve düzenleyici gerekliliklere ve Avukatların Düzenleme Kurumu SRA'nin standartlarına ve düzenlemelerine uygun olarak dürüst davranmak, hukuk alanındaki rol ve/veya uygulama bağlamındaki değişiklikleri ve gelişmeleri dikkate alarak, etkin bir şekilde uygulamak için gereken yetkinlik ve yasal bilgi düzeyini

---

²³ Bakınız: Türk Ceza Yasasının 257. maddesi ve Avukatlık Yasasının 134. maddeleri (disiplin işlem ve cezaları). Ayrıca bakınız: Güner, Avukatlık Hukuku, s. 437; Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 160; Güner, Avukatın Özen Yükümlülüğü, s. 562; Akil, s. 24; Aday, s. 4.

²⁴ SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, madde 3.3 <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

²⁵ Topic Guide: Competence and Standard of Service (25 Kasım 2019), <https://www.sra.org.uk/sra/strategy-2017-2020/sub-strategies/enforcement-practice/competence-standard-service/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

²⁶ “The ability to perform the roles and tasks required by one's job to the expected standard” (Eraut & du Boulay, 2001) Bakınız: Statement of Solicitor Competence <https://www.sra.org.uk/solicitors/resources/cpd/competence-statement/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

korumak, yetkinlikleri içinde çalışmak, etkin bir şekilde uygulayabilmek için çalışma ve rol alanları hakkında yeterli detaylı bilgi ve anlayış, sorunları çözmek için anlayış, eleştirel düşünme ve analiz uygulamak, ilgili gerçekleri edinmek, yasal araştırma yapmak, ilgili seçenekleri, stratejileri ve çözümleri geliştirmek ve önermek, yasal olarak etkili ve doğru bir şekilde müvekkilin talimatlarını yansıtan belgeler hazırlamak, etkili sözlü ve yazılı savunuculuk gerçekleştirmek, müvekkilin sorunlarına çözüm önerisinde bulunmak, davaları ve işlemleri planlamak, yönetmek ve ilerletmek, açık ve etkili, sözlü ve yazılı iletişim kurabilmek, etkili ve profesyonel ilişkiler kurmak ve sürdürmek olarak sıralanmaktadır²⁷. Bu bağlamda, avukat müvekkilini temsil ederken, özenle müvekkilin bireysel ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uygun bir hizmet verme yükümlülüğü altında olacaktır.

Uygun bir hizmet verme yükümlülüğünden bahsederken, önüne gelen işi çözmek için avukatın yeterince bilgi sahibi olmaması halinde, avukat o işi kabul etmemelidir²⁸. TBB Meslek Kurallarının 38. maddesi'nin 2. fıkrasında; "*Avukat, zamanının ve yeteneklerinin erişemediği bir işi kabul etmez*"²⁹ hükmüne yer verilmiştir. Avrupa Barolar ve Hukuk Birlikleri Konseyi (CCBE)'nin 24 Kasım 2006 tarihinde kabul edilmiş bulunan Avrupa'da Avukatlık Mesleğine İlişkin Temel İlkeler Tüzüğü'nde, "...avukatın yeterli ve uygun mesleki eğitimi yoksa bir müvekkili iyi temsil edemez ve etkin bir danışmanlık hizmeti veremez..."³⁰ şeklinde kurala yer verilmiştir. Burada, TBB Meslek

²⁷ Statement of Solicitor Competence, (25 Kasım 2019) <https://www.sra.org.uk/solicitors/resources/cpd/competence-statement/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

²⁸ Akil, s. 15. Özen yükümlülüğünün yerine getirilmesi için avukatın mevzuatı ve değişiklikleri takip etme yükümlülüğü de mevcuttur. Avukatın internet ortamında yayımlanan Resmi Gazeteyi düzenli olarak takip etmesi halinde mevzuattaki değişiklikleri kolayca takip edebilecektir. Bu da özen yükümlülüğünün bir gereğini oluşturmaktadır. Bakınız: Akil, s. 14-15. Ayrıca bakınız: Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 162-163; Güner, Avukatın Özen Yükümlülüğü, s. 564; Veysel Başpınar: "Avukatın Özen Borcu", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2008, CX11, Sa. 1-2, s. 53; Şenocak, s. 12; Qinami, s. 54.

²⁹ TBB Meslek Kuralları, madde 38/2. Güner, Avukatın Özen Yükümlülüğü, s. 564; Başpınar, s. 53.

³⁰ Avrupada Avukatlık Mesleğine İlişkin Temel İlkeler Tüzüğü ve Avrupada Avukatların Tabi Olduğu Meslek Kuralları: İlke (g) avukatın mesleki

Kuralındaki maddenin daha kapsamlı olduğunu görebiliriz. Meslek Kurallarının 38. maddesinin 2. fıkrası gereğince; avukat, zamanının ve yeteneklerinin erişemediği bir işi kabul etmez. Eğer avukatın iş konusundaki bilgisi yetersiz ise, işi yürütmek hususunda kısıtlı bir zamanı varsa veya müvekkiline yeterince zaman ayıramayacaksa, o işi yüklenemez. Buna karşılık olarak; Avrupa Barolar ve Hukuk Birlikleri Konseyi Tüzüğü'nde, avukatın sadece mesleki eğitiminden, yani bilgi yetersizliğinden bahsedilmektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'nda mevcut Avukatlar Tüzüğüne baktığımızda, avukatın bilgi yetersizliğinden dolayı davayı reddetme gerekliliğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak TBB Meslek Kurallarının 38. maddesi'nin 1. fıkrasındaki “*Avukat, kendisine teklif edilen işi gerekçe göstermeden de reddedebilir...*” düzenlemesi, Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'nda da yer almaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'ndaki Avukatlar Tüzüğü'nün 7. maddesi'nde; avukatın sebep göstermeden davayı reddetme hakkına yer verilmiştir. Söz konusu maddeye göre; “*Bir avukat...herhangi bir davayı, sebep göstermeksizin, kabul etmekte veya reddetmekte serbesttir...*”³¹. Böylelikle; avukatın bir işi üstlenmemekte herhangi bir gerekçe gösterme zorunluluğu bulunmamaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'nda olduğu gibi, İngiliz hukuku'nda da avukat davayı üstlenip üstlenmeme konusunda serbesttir, ancak tek fark, İngiliz hukuku'nda ayrımcılık yapmama koşuluna ilişkin düzenleme mevcuttur³². 2010 tarihli “*Eşitlik Kanunu*” (Equality Act) sayesinde; *yaş, engellilik, cinsiyet değiştirme, evlilik ve eşcinsellik evlilikleri, hamilelik, doğum, ırk, din veya inanç, cinsiyet ve cinsel yönelim*³³ konularında

---

yeterliliği:

https://d.barobirlik.org.tr/mevzuat/avukata_ozel/meslek_kurallari/CCBE_avukatlik_meslek_kurallari.pdf (Erişim Tarihi: 30.01.2020), s. 13.

³¹ 1981 Sayılı Avukatlar (İcrai-Meslek ve Etiket) Tüzüğü, madde 7.

³² Bakınız: “Refusing to Provide a Service” The Law Society (İngiltere Barosu) <https://www.lawsociety.org.uk/support-services/help-for-solicitors/practice-advice-service/q-and-as/refusing-a-service/> (Erişim Tarihi: 04.02.2020).

³³ Equality Act 2010, m. 4-12. Cinsiyet, evlilik ve cinsel yönelim konusuna ilişkin düzenlemelere ayrıca Sex Discrimination Act 1975'de de yer verilmiştir (madde 6). Bu düzenlemeler sayesinde cinsiyet, evlilik ve cinsel yönelim konusunda ayırım yapmak yasaktır.

kişiler eşittir ve ayrımcılık yapmak yasak bir eylem oluşturacaktır³⁴. İngiliz Avukatların Düzenleme Kurumu'nun (SRA)'nin "*eşitlik, farklılık ve katma*" konusuna ilişkin olarak düzenlenen yönergesine göre; avukatların Eşitlik Kanunu'nda yer verilen düzenlemelere uyma zorunluluğu vardır³⁵. Bu da demek oluyor ki, avukat bir işi üstlenip üstlenmeme konusunda karar verirken; müvekkilin yaşı, engelli olup olmaması, cinsiyet değiştirmiş olması, evli veya eşcinsel olması, hamile olması, ırk, din veya inancına veya cinsiyet/cinsel yönelimine bağlı olarak karar vermesi yasaktır.

Avukatın yeterince bilgi sahibi olmaması halinde işi üstlenmemelidir hususundan bahsederken; Avrupa'da avukatların tabi olduğu Meslek Kuralları'nda düzenlenen, *avukatın mesleki yeterliliğinden* de bahsetmek önem teşkil eder³⁶. Bu kuralların 3.1.3 maddesi sayesinde; "*Bir avukat mesleki bilgisi ve becerisinin yetersiz kalacağını bildiği veya bilmesi gereken bir işi, o iş için yeterli bilgi ve beceriye sahip olan başka bir avukatla iş birliği yapmaksızın alamaz. Bir avukat işlerinin yoğunluğunu dikkate alarak, zamanında yerine getiremeyeceği işler için vekalet/talimat kabul edemez*"³⁷. Belirtilen madde gereğince; avukatın bilgisi yetersiz olduğu halde işi üstlenebilir, ancak bir diğer meslektaşı ile iş birliği yapma koşulu vardır. Çalışmamızın konusu olan müvekkili bilgilendirme yükümlülüğünü değerlendirecek olursak; avukatın hukuki bilgisi meseleyi çözmek için

³⁴ Equality Act 2010, m. 13-19.

³⁵ Guidance on the SRA's Approach to Equality, Diversity and Inclusion, (23 Temmuz 2019) <https://www.sra.org.uk/solicitors/guidance/ethics-guidance/guidance-on-the-sra-s-approach-to-equality-diversity-and-inclusion/> (Erişim Tarihi: 20.02.2020).

³⁶ Code of Conduct for European Lawyers: https://www.advokatsamfundet.se/globalassets/advokatsamfundet_sv/advokatetik/en_code_of_conductp1_1249308118.pdf (Erişim Tarihi: 20.02.2020)

³⁷ Avrupada Avukatların Tabi Olduğu Meslek Kuralları (Code of Conduct for European Lawyers)- madde 3.1.3 orijinal hali ile; "A lawyer shall not handle a matter which the lawyer knows or ought to know he or she is not competent to handle, without cooperating with a lawyer who is competent to handle it. A lawyer shall not accept instructions unless he or she can discharge those instructions promptly having regard to the pressure of other work." Bakınız: https://www.advokatsamfundet.se/globalassets/advokatsamfundet_sv/advokatetik/en_code_of_conductp1_1249308118.pdf (Erişim Tarihi: 31.01.2020). Ayrıca bakınız: Ercan, s. 214.

yetersiz ise, müvekkilini en iyi şekilde bilgilendiremezse; o işi ancak yeterli bilgisi olan bir avukat ile *iş birliği* yaparak kabul etmelidir. Hatta avukatın bilgilendirme yükümlülüğü kapsamında, bir başka avukat ile işi yürüteceği konusunda müvekkilini bilgilendirmelidir kanaatine de varabiliriz.

Avukatın işini özenle ve hukuk bilgisine dayanarak yerine getirme yükümlülüğünü incelerken, karşımıza çıkan bir husus, avukatın işini bizzat yerine getirmekle zorunlu olup olmadığıdır. Türk Borçlar Kanunu'nun 506. maddesinin birinci fıkrasında; "*Vekil, vekâlet borcunu bizzat ifa etmekle yükümlüdür. Ancak vekile yetki verildiği veya durumun zorunlu ya da teamülün mümkün kıldığı hâllerde vekil, işi başkasına yaptırabilir*"³⁸ hükmüne yer verilmiştir. Belirtilen maddeye göre, avukat, işini bizzat yerine getirmelidir, ancak müvekkili yetki verdiği hallerde işi bir başkasına (örneğin, stajyerine) yaptırabilir sonucuna varabiliriz.

Kıbrıs Türk Avukatlar Yasasının 4B maddesinin 1. fıkrasının, (b) bendi gereğince; "*Yazıhanesinde tecrübe görmekte olduğu avukatla veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başsavcılığı Dairesinde tecrübe görmekte olması halinde, Başsavcı, Başsavcı Yardımcısı veya bir savcı ile birlikte herhangi bir mahkeme huzuruna çıkabilir ve onun hazır bulunması koşuluyla, bu gibi mahkeme huzurunda cereyan eden muamelelere, avukatın veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başsavcısının veya Başsavcı Yardımcısının veya savcısının kendisine izin vereceği oranda katılabilir.*" Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'ndaki bu düzenleme, Türk Borçlar Kanunu'nun 506. Maddesi'ne benzer niteliktedir. Türk Borçlar Kanunu'nun 506. maddesinde belirtilen '*yetki*' kelimesine yer verilmese bile '*izin*' verilmesi halinde, stajyer *avukat ile birlikte* herhangi bir mahkeme huzuruna çıkabilir. Burada stajyerin *avukat ile birlikte* çıkması ön plandadır. Bu da demek oluyor ki, avukat, üstlendiği işin tamamını stajyerine yaptıramaz.

³⁸ 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu, madde 506/1. Avukatların ve stajyerlerin dava ve takip dosyalarının incelemelerine ilişkin düzenlemeler için bakınız: Avukatlık Kanunu, madde 46; 6 Ağustos 2015 tarihli Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik, madde 100, 165, 202. Ayrıca bakınız: Kaya Yelek: "Avukat Hakları", TBB Yayınları, Ankara 2015, s. 19 ve 23 ve Kaya Yelek / Doğan Erkan: Avukat Hakları: Amaç-Sorular-Cevaplar-Mevzuat-Örnekler, Ankara Barosu Avukat Hakları Merkezi, 2. Bası, Ankara 2014, s. 14.

Türk hukuku'nda mevcut Avukatlık Kanunu'na baktığımızda, stajyerlerin de avukatların olduğu gibi birtakım yükümlülükleri mevcuttur. Avukatlık Kanunu'nun 23. maddesi gereğince; “*Stajyerler, meslek kurallarına ve yönetmeliklerde belirlenen esaslara uymak zorundadırlar*”³⁹. Bu da demek oluyor ki, stajyerler de avukatlar ile aynı yükümlülükler altındadır. Her ikisi de meslek kurallarına uymak zorunda oldukları gibi, verilen işi özenle yerine getirmelidirler.

Avukatın; işini bizzat üstlenmesi gerektiği, ancak müvekkilinin yetki verdiği hallerde işi bir başkasına (örneğin, stajyerine) yaptırabileceği sonucuna varılsa da kural olarak, avukat işini bizzat yerine getirmelidir⁴⁰. Özellikle avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü incelendiğinde, stajyerin bilgisi avukat kadar yeterli olmayabilir. Bunun nedeni ise; stajyerin avukat kadar tecrübeli olmamasıdır. Müvekkil avukat tercih ettiğinde “*o avukatın kişisel ve mesleki özellikleri ön plandadır. İş sahibi vekalet verdiği avukatı daha inanılır bulduğu, işini o avukatın daha iyi yapacağına güvendiği için tercih etmiştir. O nedenle avukat iş sahibinin bu beklentilerini boşa çıkarmamak için işi bizzat yürütür*”⁴¹. Öncelikle; yukarıda da bahsedildiği üzere, meseleyi çözmek için avukatın hukuk bilgisinin yeterli olması bir gerekliliktir. Konuya ilişkin bilgi yetersizliği sebebiyle başka bir avukat ile iş birliği yapma durumu ortaya çıkar, bu husus hakkında da müvekkile ayrıca bilgi verilmelidir. Bir diğer husus, avukatın müvekkiline ayıracak zamanı bulunmuyorsa, yukarıda belirtilen kurallar çerçevesinde avukat o işi üstlenmemelidir. Aksi halde, müvekkil-avukat ilişkisi sarsılabilir, çünkü müvekkil avukatını seçerken “*o avukatın kişisel ve mesleki özellikleri ön plandadır*”⁴². Burada olması gereken, stajyerin sadece bilgi ve tecrübe edinmek sıfatı ile avukat ile birlikte duruşmalara girmesi, dosyaları incelemesi ve avukat-müvekkil toplantılarına katılmasıdır. Bu gibi durumlarda güven ilişkisi sarsılmaz, çünkü müvekkilin muhatabı yine avukattır- stajyer burada sadece izleyicidir.

³⁹ 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu, madde 23/2.

⁴⁰ Şenocak, s. 10; Tülin Kurtoğlu: Akdi Vekalet Ücreti ve Avukatın Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2016, s. 59.

⁴¹ Murat Aydın: Avukatlık Ücreti, Avukatlıkta Vekalet ve Ücret Sözleşmelerinden Doğan Anlaşmazlıklar, Ankara 1997, s. 164.

⁴² Aydın, s. 164. Bir görüşe göre; avukat işini stajyere yaptırırsa, müvekkilinin menfaatine aykırı olur. Bakınız: Akil, s. 18.

İngiliz hukukunda stajyerlere ilişkin düzenlemeler, “*Stajyer Yönetmeliği*” olarak bilinen 2014 tarihli “*SRA Training Regulations*”⁴³ ve 2019 tarihli “*SRA Authorisation of Individuals Regulations*”⁴⁴de yer almaktadır. 2014 tarihli yönetmelik, 1 Temmuz 2014 ve 24 Kasım 2019 tarihleri arasında işe başlayan stajyerlere ilişkindir, 2019 tarihli yönetmelik ise 25 Kasım 2019 tarihinden itibaren başlayan stajyerlere yöneliktir. Stajyerler avukatlarda olduğu gibi dürüstçe hareket etmeli, müvekkillerinin menfaatlerini göz önünde bulundurmalı, toplumun kendisine ve avukatlık mesleğine duyduğu saygıyı sarsacak şekilde hareket etmemeli ve müvekkile ait para ve değerleri korumalıdır. 25 Kasım 2019 tarihinden sonra başlayan stajyerlerin yönetmeliğine göre; stajyerin avukat tarafından sürekli olarak denetlenmesi gerekir ve bilgisini geliştirmek adına avukat tarafından her gün ona fırsat tanınmalıdır⁴⁵. Stajyerler savunma, sözlü sunum, uyuşmazlık çözümü, ilgili seçenekleri, stratejileri ve çözümleri geliştirmek ve önermek, davaları ve işlemleri planlamak, yönetmek ve ilerletmek, dava yönetimi, iletişim becerileri, mesleki ilişkiler kurmak ve sürdürmek, tasarı yapmak, görüşme ve danışmanlık, hukuki araştırma ve müzakere yaparak kendilerini geliştirmelidir. Ancak yine de belirtmeliyiz, yönetmeliğe göre davanın tamamını stajyerin yönetip yönetemediği konusunda herhangi bir açık düzenleme bulunmamaktadır. Kanaatimizce, daha önce bahsedildiği üzere avukat işin tamamını stajyerine bırakmamalıdır, çünkü stajyerlerin avukatlar kadar yeterince bilgi sahibi olmamakla birlikte sadece *bilgi ve tecrübe edinmek sıfatı ile* bir izleyici olarak duruşmalara girmelidir, dosya incelemelidir, toplantılara katılmalıdır.

---

⁴³ SRA Training Regulations 2014 <https://www.sra.org.uk/solicitors/handbook/introAuthPrac/trainingregs2014/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020). Ayrıca bakınız: <https://www.sra.org.uk/trainees/period-recognised-training/period-recognised-training-2014/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020).

⁴⁴ SRA Authorisation of Individuals Regulations 2019 <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/authorisation-individuals-regulations/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020). Ayrıca bakınız: <https://www.sra.org.uk/trainees/period-recognised-training/period-recognised-training-2019/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020).

⁴⁵ SRA Trainee Information Pack (2019 Regulations) (15 Kasım 2019) <https://www.sra.org.uk/pdfcentre/?id=1419609446> (Erişim Tarihi: 28.01.2020). Bakınız: s. 2-9.

B. Avukatın Aldığı Para ve Değerlere İlişkin Müvekkile Bilgi Verme Yükümlülüğü

TBB Meslek Kuralları'nın 43. maddesi gereğince, avukatın müvekkil adına aldığı para veya herhangi bir değer karşılığında, müvekkili bilgilendirmekle yükümlü olacaktır. Söz konusu maddeye göre; *“Müvekkil adına alınan paralar ve başkaca değerler geciktirilmeksizin müvekkile duyurulur ve verilir. Müvekkille ilgili bir hesap varsa, uygun sürelerde durum yazıyla bildirilir”*⁴⁶. Bahsedilen maddeye göre, avukat müvekkil adına aldığı para ve değerleri müvekkile bildirmekle yükümlüdür.

Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'nda da para ve değerlere ilişkin aynı düzenlemeler mevcuttur. Avukatın aldığı para ve değerlere ilişkin düzenlemeler, Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'ndaki Avukatlar Tüzüğü'nün 27-31 maddeleri arasında yer almaktadır. Tüzüğü'nün 27. maddesi gereğince; *“Bir avukat tasarrufuna gelen herhangi bir müvekkile ait paralar veya sair emanet eşya hakkında, müvekkilin alacağı olan herhangi bir miktarı derhal kendisine bildirmesini mümkün kılacak şekilde kayıtlar tutmalıdır”*. Değer konusunda örnek verecek olursak; para ile ölçülebilen bir şey olması gerekir, yani altın, hisse senedi, değerli mal veya parça olabilir. Para ve değerden bahsederken, müvekkilden alınan para ve değer olabileceği gibi, aynı zamanda üçüncü kişilerden alınanları da kapsamaktadır⁴⁷.

Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'ndaki Avukatlar Tüzüğü'nün 27. maddesinde; para ve değerlere ilişkin olarak avukat, *kayıtlar* tutmalıdır. TBB Meslek Kurallarının 43. maddesi'nde ise, müvekkille ilgili bir hesap, ona *yazıyla* bildirilir. Her iki düzenlemede bahsedilen *yazı* ve *kayıt tutma* koşulları önemlidir, çünkü avukat bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirdiğini ispat edebilir. Bilgilendirmelerin yazılı olması, müvekkilin *“avukatım bana bunları söylemedi”* demesini engelleyeceği gibi, avukat tecrübeli kişi olarak bilgi verme yükümlülüğünden kurtulacaktır. Bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmeyen avukatın

⁴⁶ TBB Meslek Kuralları, madde 43. Ayrıca bakınız: Akil, s. 21; Günergök, s. 122-127.

⁴⁷ Türker Yalçınduran, Vekalet Sözleşmesinde Ücret, Ankara 2004, s. 77.

eylemi *disiplin suçunu*⁴⁸ oluşturacak, yükümlülüğünü *sözlü* olarak yerine getiren avukat ise, yükümlülüğünü yerine getirdiğini ispatlamakta zorluk çekecektir.

İngiliz hukukunu inceleyecek olursak, “*SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs*” tüzüğü’nün 4.1 maddesi gereğince; avukat, müvekkili temsil ederken edindiği mali kazançtan müvekkilini bilgilendirmelidir ve 4.2 maddesi gereğince müvekkili adına aldığı veya müvekkiline ait para, belge ve eşyaları korumalıdır⁴⁹. Bunların yanı sıra, çalışma konumuz açısından önem teşkil eden husus, tüzüğü’nün 8.7 maddesi’nde yer almaktadır. Belirtilen madde gereğince; avukat müvekkilini temsil ettiği sırada alacağı ücret konusunda onu en iyi şekilde bilgilendirmelidir⁵⁰. Avukatın alacağı avukatlık ücreti konusundaki bilgilendirme, yazılı olacağı gibi sözlü de olur, ancak sözlü olarak verilen ücret konusundaki bilgilendirme müvekkile daha sonra yazılı olarak verilmelidir⁵¹.

---

⁴⁸ Avukat, müvekkilinin talebi olmasa bile vekâlet işinin yürütümü hakkında bilgi vermek ve tahsil edilen parayı uygun süre içerisinde ödemek zorundadır: K.2001/107, E.2001/41 (14.07.2001). Bakınız: Lamih Çelik: TBB Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatlık Meslek Kuralları, 3. Bası, Ankara 2016, s. 46 (Meslek Kuralları); Lamih Çelik: “Meslek Kurallarında Avukatın Bilgi Verme Yükümlülüğü”, TBB Dergisi, Sayı 67, 2006, s. 414 (Bilgi Verme). TBB Meslek Kuralları’nın 43. maddesi gereğince, müvekkil adına alınan paraların müvekkile duyurulması ve verilmesi gerekmektedir. Şikayetli avukatın tahsil ettiği paranın bir kısmını müvekkile ödememesi disiplin suçunu oluşturmaktadır: K. 2003/137, E. 2003/30 (09.05.2003) ve K. 2001/171, E. 2001/97 (27.10.2001). Ayrıca belirtmelidir ki, paranın çok sonra ödenmesi disiplin suçu mahiyetini değiştirmez: K. 1999/12, E. 1998/146 (25.01.1999) İstanbul Barosu Dergisi S. 1999/3-4-5.

⁴⁹ SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

⁵⁰ SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs, madde 8.7 <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).

⁵¹ Warning Notice: Costs (25 Kasım 2019) <https://www.sra.org.uk/solicitors/guidance/warning-notices/risk-factors-in-personal-injury-claims--warning-notice/> (Erişim Tarihi: 25.02.2020).

İngiliz hukuku'nda müvekkile ait para ve değerler konusundaki özel düzenlemeler; “*Avukatların Hesap/Muhasebe Kuralları*” olarak bilinen “*SRA Accounts Rules*”⁵²da ayrıca yer almaktadır. Belirtilen kurallar sayesinde avukat, müvekkile ait para ve değerleri korumalıdır, dürüstçe davranmalıdır, toplumun ona ve avukatlık mesleğine duyduğu güveni sarsacak şekilde hareket etmemelidir. Avukatın eline müvekkile ait para geçerse, Türk ve Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'nda olduğu gibi durum müvekkile yazılı olarak bildirilmeli ve bu para müvekkile derhal verilmelidir. Eğer para müvekkile derhal verilemezse, parayı müvekkile ait ayrı bir banka hesabına yatırmalıdır, alternatif bir yazılı anlaşma olmadığı sürece müvekkilin talebi üzerine para müvekkile teslim edilmelidir⁵³.

C. Avukatın Aydınlatma Yükümlülüğü Kapsamında Müvekkile Bilgi Verme Yükümlülüğü

Son olarak, avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğünü avukatın aydınlatma yükümlülüğü ile birlikte değerlendirmek gerekir. Bir müvekkil avukata danışıp meseleyi onunla paylaştığında, o meselenin “*hukukî bakımdan açıklığa, aydınlığa kavuşturulması ve teşhis edilmesi*”⁵⁴ avukatın görevidir. Avukat, meselenin aydınlığa kavuşturulması için müvekkiline yeterince zaman ayırıp onu mesele hakkında aydınlatmalıdır.

Meselenin aydınlığa ve açıklığa kavuşması için görevini yerine getiren avukat, aynı zamanda müvekkile bilgi verme yükümlülüğü altında olacaktır⁵⁵. TBB Meslek Kurallarınının 34. maddesi gereğince; “*Avukat, müvekkiline davanın sonucu ile ilgili hukuki görüşünü açıklayabilir. Fakat bunun bir teminat olmadığını özellikle belirtir.*”⁵⁶ Müvekkilin avukattan beklediği, davası ile ilgili onu bilgilendirmesi ve hukuki görüşünü açıklamasıdır. Hukuki görüşten bahsederken, davayı kazanma

⁵² SRA Accounts Rules <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/accounts-rules/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020).

⁵³ SRA Accounts Rules <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/accounts-rules/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020) madde 2.3 ve 2.4.

⁵⁴ Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Mesleği, s. 396; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 154; Güner, Avukatlık Hukuku, s. 456; Qinami, s. 51.

⁵⁵ Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 163; Qinami, s. 51

⁵⁶ TBB Meslek Kuralları, madde 34. Ayrıca bakınız: Şenocak, s. 6.

veya kaybetme olasılığı olabilir⁵⁷, ancak kuralda belirtildiği gibi, avukat hukuki görüşünü açıklarken, bunun bir teminat olmadığını belirtmelidir.

Kuzey Kıbrıs Türk hukuku'nda da aynı kural mevcuttur. Avukatlar Tüzüğü'nün 17. maddesinin birinci fıkrası gereğince; *“Bir avukat, davası muvaffak olacağı hususunda müvekkiline hiçbir zaman teminat vermemeli fakat davanın mahiyetine göre sadece kanaatini belirtmelidir.”* Kısacası, avukat müvekkilini bilgilendirirken, davasının başarılı olacağına dair ona herhangi bir söz veya teminat vermemeli, sadece davanın esaslarına ilişkin kanaat bildirmelidir.

TBB Disiplin Kurulu Kararında, hakkında şikâyet edilen avukatın, davanın kaybı halinde aldığı ücreti iade edeceğine dair verdiği taahhütname, dava sonucunun garanti edildiğini gösterdiğinden, meslek kurallarına aykırılık göstermekte olduğu sonucuna varılmıştır⁵⁸. Avukatın vereceği bilgi; *“...size hukuki yardımı, mesleki bilgimle davanızda size hukuki yardım sağlamaktır. Bunun neticesinde davayı kazanırsam ne mutlu bana, ama elimden geleni yapıp davayı kazanamamışsam, bu mesleğimi yapmadım, çaba sarf etmediğim anlamına gelmemektedir...”*⁵⁹ doğrultusunda olmalıdır.

---

⁵⁷ Günergök, s. 59.

⁵⁸ TBB Disiplin Kurulu Kararı: K. 2006/158, E. 2006/78 (05.05.2006). Bakınız: Çelik, s. 37. Ayrıca “başarı ücreti yasağı” için bakınız: Şenocak, s. 6.

⁵⁹ TBB Yayınları: Mesleğe Yeni Başlayan Avukatların Sorunları ve Çözüm Yolları Forum-5-Trabzon, Ankara 2008, s. 31-<http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/forum5.pdf> (Erişim Tarihi: 24.02.2020). Ayrıca bakınız: Çelik, s. 37. “Avukatlar, müvekkillerine onların sahip oldukları hak ve yükümlülükler ile müvekkillerinin hak ve yükümlülüklerini ilgilendirdiği ölçüde hukuk sisteminin işleyişi konusunda bilgi vermek; müvekkillerine uygun yoldan her türlü yardımda bulunmak ve onların haklarını korumak için hukuki muamelede bulunmak; müvekkillerine mahkemeler, yargı yerleri ve eğer uygun ise idari makamlar önünde yardım etmekle yükümlüdürler” Aydın, s. 377. Avukatlık Meslek Kurallarının 5. Maddesi gereğince; Avukat yazarken ve konuşurken düşüncelerini olgun ve objektif biçimde açıklamalıdır. Hukuka ve yasalara ilgisiz açıklamalarda bulunamaz. Bakınız: TBB Meslek Kuralları, madde 5; Mehmet Altunış: “Avukatın Düşüncelerini Olgun ve Objektif Biçimde Açıklama Yükümlülüğü”, Yasama Dergisi, Sayı 8, Ocak-Şubat-Mart-Nisan

Avukatın müvekkili aydınlatma yükümlülüğü kapsamında ona bilgi vermesi; açık, eksiksiz ve müvekkilin anlayabileceği bir tarzda olmalıdır⁶⁰. Mesele ile ilgili hukukî teşhis koyan avukat, tespitini *yazılı olarak* müvekkile bildirmelidir. Daha önce de bahsedildiği üzere, ispat hukuku bakımından bilgilendirmenin yazılı olması, avukat açısından tedbirli bir davranış olacaktır⁶¹. Örneğin, 18 Mayıs 2013 tarihli TBB Disiplin Kurulu Kararında, avukatın şikâyetçinin vekili olarak nafaka alacaklarını tahsil ettiği ve bunlarla ilgili yazılı bilgi vermemesinden dolayı bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemiş ve dolayısıyla uyarma cezası almıştır⁶².

Avukatın aydınlatma yükümlülüğünün amacı; “*müvekkilin meseleye dair en iyi ve sağlıklı bilgi verilmesini sağlamaktır...*”⁶³ Müvekkil, mesele ile ilgili avukata bilgi verir ve bunun karşılığında avukattan beklediği, meseleyi hukukî açıdan değerlendirip, açıklığa getirmesidir. Ancak, yine de belirtmekte fayda vardır ki, müvekkilce bilgilendirmiş olmak yeterli değildir. Bazı durumlarda avukatın sicil kayıtlarına bakıp tetkik yapması gerekmektedir. Örneğin, zamanaşımı süresinin dolup dolmadığı hususunda tarafların görüşmesi önemli olduğu gibi, avukatın görüşmelerle ilgili tutanakları temin edip okuması gerekmektedir⁶⁴. Ancak avukat araştırmayı gerektirmeyen hususları araştırmak durumunda değildir. Örneğin, eşlerden biri boşanma davasında eşinin gizli bir şekilde

---

2008, s. 137 ve Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 157, 181; Güner, Avukatın Özen Yükümlülüğü, s. 576; Günergök, s. 59; Kurtoglu, s. 60.

⁶⁰ Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Mesleği, s. 398; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 155; Güner, Avukatlık Hukuku, s. 456; Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 181; Günergök, s. 64-65.

⁶¹ Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Mesleği, s. 398; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 155; Güner, Avukatlık Hukuku, s. 451. Avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü kapsamına giren bilgiler, “tam ve detaylı yazılı bir hesap” şeklinde müvekkile sunulmalıdır. Bakınız: Yalçınduran, s. 75. Ayrıca bakınız: Güner, Avukatlık Hukuku, s. 451.

⁶² Karar için bakınız: TBBDK Kararı, K. 2013/353, E. 2012/812 (18.05.2013) www.barobirlik.org.tr (Erişim Tarihi: 24.02.2020).

⁶³ Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Mesleği, s. 405; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 159.

⁶⁴ Özkan-Sungurtekin, Avukatlık MesHukukleği, s. 407; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 160. Ayrıca bakınız: Şenocak, s. 8, 10.

başka bir kişi ile buluştuğunu iddia ediyorsa, avukat burada özel dedektif gibi araştırmak durumunda değildir⁶⁵.

III. SONUÇ

Avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü; avukatın özen yükümlülüğü, avukatın aldığı para ve değerlere ilişkin müvekkile bilgi verme yükümlülüğü ve avukatın aydınlatma yükümlülüğü kapsamında dikkate alınmıştır.

Avukatın özen yükümlülüğü kapsamında müvekkile bilgi verme yükümlülüğünü değerlendirirken, müvekkil, avukatını seçerken onun bilgi ve tecrübesine güvendiği için o avukatı seçmektedir. Bu nedenle; avukat bir işi üstlendiğinde, müvekkilini en iyi şekilde bilgilendirip, onu bizzat temsil etmelidir. Eğer avukatın müvekkiline ayıracak zamanı yok ise, o işi üstlenmemelidir. Müvekkili temsil etmek için avukatın zamanı var, ancak mesele hakkında yeterince bilgisi bulunmuyorsa, yeterli bilgisi olan bir başka avukat ile iş birliği yaparak müvekkil temsil edilmelidir.

Avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü kapsamında bir diğer husus, avukatın para ve değerlere ilişkin müvekkile bilgi verme yükümlülüğüdür. Avukatın eline müvekkile ait para veya herhangi bir değer geçerse, avukat bunları hemen müvekkiline bildirmeli ve en kısa zamanda ona vermelidir.

Son olarak, avukatın aydınlatma yükümlülüğü değerlendirildi. Bu yükümlülük kapsamında meselenin aydınlığa ve açıklığa kavuşması için görevini yerine getiren avukat, müvekkile bilgi verme yükümlülüğü altında olacaktır. Avukat, davanın sonucu ile ilgili müvekkile bilgi verebilir, ancak bunun teminat olmadığını belirtmek durumundadır.

---

⁶⁵ Güner, Avukatın Özen Yükümlülüğü, s. 565-566; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Mesleği, s. 403; Özkan-Sungurtekin, Avukatlık Hukuku, s. 157-158; Şenocak, s. 11.

KAYNAKÇA

- ADAY, Nejat: Avukatın Sözleşmeden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2016.
- AKİL, Cenk: “Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(1) 2012, 11-26.
- ALTUNDİŞ, Mehmet: “Avukatın Düşüncelerini Olgun ve Objektif Biçimde Açıklama Yükümlülüğü”, Yasama Dergisi, Sayı 8, Ocak-Şubat-Mart-Nisan 2008.
- Avrupada Avukatlık Mesleğine İlişkin Temel İlkeler Tüzüğü ve Avrupada Avukatların Tabi Olduğu Meslek Kuralları: https://d.barobirlik.org.tr/mevzuat/avukata_ozel/meslek_kurallari/CCBE_avukatlik_meslek_kurallari.pdf (Erişim Tarihi: 30.01.2020).
- AYDIN, Murat: Avukatlık Ücreti, Avukatlıkta Vekalet ve Ücret Sözleşmelerinden Doğan Anlaşmazlıklar, Ankara 1997.
- BAŞPINAR, Veysel: “Avukatın Özen Borcu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2008, CX11, Sa.1-2.
- Code of Conduct for European Lawyers: https://www.advokatsamfundet.se/globalassets/advokatsamfundet_sv/advokatetik/en_code_of_conductp1_1249308118.pdf (Erişim Tarihi: 20.02.2020).
- ÇELİK, Lamih: “Meslek Kurallarında Avukatın Bilgi Verme Yükümlülüğü”, TBB Dergisi, Sayı 67, 2006 (Bilgi Verme).
- ÇELİK, Lamih: TBB Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatlık Meslek Kuralları, 3. Bası, Ankara 2016 (Meslek Kuralları).
- ERCAN, İbrahim: “28 Ekim 1988 Tarihli Avrupa Birliği Avukatlık Meslek Kuralları”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2001 Cilt 9, Sayı 3-4.
- NECMETTİN Aydın: Avukatın Hak ve Sorumlulukları, Genç Hukukçular Hukuk Okumaları, <http://www.muharrembalci.com/hukukdunyasi/makaleler/birikimler/76.pdf> (Erişim Tarihi: 28.01.2020).

- Guidance: Confidentiality of Client Information, (25 Kasım 2019)
<https://www.sra.org.uk/solicitors/guidance/ethics-guidance/confidentiality-client-information/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).
- Guidance on the SRA's Approach to Equality, Diversity and Inclusion, (23 Temmuz 2019)
<https://www.sra.org.uk/solicitors/guidance/ethics-guidance/guidance-on-the-sra-s-approach-to-equality-diversity-and-inclusion/> (Erişim Tarihi: 20.02.2020).
- GÜNER, Semih: Avukatlık Hukuku, 5.Bası, Ankara 2011 (Avukatlık Hukuku).
- GÜNER, Semih: “Avukatın Özen Yükümlülüğü”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi 2000/2, (Avukatın Özen Yükümlülüğü).
- GÜNER, Semih: Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, Ankara 2014 (Avukatlık Sözleşmesi).
- KURTOĞLU, Tülin: Akdi Vekalet Ücreti ve Avukatın Hukuki Sorumluluğu, Ankara 2016.
- GÜNERGÖK, Özcan: Avukatlık Sözleşmesi, Ankara 2003.
- QINAMI, Aranit: Türk Avukatlık Hukukunun Arnavutluk Avukatlık Hukuku ile Karşılaştırılması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), TC Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2012.
- “Refusing to Provide a Service” The Law Society (İngiltere Barosu)
<https://www.lawsociety.org.uk/support-services/help-for-solicitors/practice-advice-service/q-and-as/refusing-a-service/> (Erişim Tarihi: 04.02.2020).
- SRA Accounts Rules <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/accounts-rules/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020)
- SRA Authorisation of Individuals Regulations 2019
<https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/authorisation-individuals-regulations/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020) ve <https://www.sra.org.uk/trainees/period-recognised-training/period-recognised-training-2019/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020).

- SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs
<https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020).
- SRA Costs and Legal Aid <http://www.sra.org.uk/consumers/using-solicitor/costs-legal-aid.page> (Erişim Tarihi: 24.02.2020).
- SRA Trainee Information Pack (2019 Regulations) (15 Kasım 2019)
<https://www.sra.org.uk/pdfcentre/?id=1419609446> (Erişim Tarihi: 28.01.2020).
- SRA Training Regulations 2014
<https://www.sra.org.uk/solicitors/handbook/introAuthPrac/traininglegs2014/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020) ve
<https://www.sra.org.uk/trainees/period-recognised-training/period-recognised-training-2014/> (Erişim Tarihi: 24.02.2020).
- Statement of Solicitor Competence
<https://www.sra.org.uk/solicitors/resources/cpd/competence-statement/> (Erişim Tarihi: 19.02.20).
- SUNGURTEKİN, Meral Özkan: Avukatlık Hukuku, İzmir 2006 (Avukatlık Hukuku).
- SUNGURTEKİN, Meral Özkan: Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, İzmir 2013 (Avukatlık Mesleği).
- ŞENOCAK, Zarife: “Avukatın Akdî Sorumluluğunun Şartları”, Ankara Barosu Dergisi, 1998/2.
- TBB Yayınları: Mesleğe Yeni Başlayan Avukatların Sorunları ve Çözüm Yolları Forum-5-Trabzon, Ankara 2008
<http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/forum5.pdf>
(Erişim Tarihi: 24.02.2020).
- Topic Guide: Competence and Standard of Service (25 Kasım 2019),
<https://www.sra.org.uk/sra/strategy-2017-2020/sub-strategies/enforcement-practice/competence-standard-service/>
(Erişim Tarihi: 19.02.2020).
- Warning Notice: Costs (25 Kasım 2019)
<https://www.sra.org.uk/solicitors/guidance/warning-notices/risk-factors-in-personal-injury-claims--warning-notice/> (Erişim Tarihi: 25.02.2020).

Ayten ORDU

YALÇINDURAN, Türker: Vekalet Sözleşmesinde Ücret, Ankara 2004

YELEK, Kaya: “Avukat Hakları”, TBB Yayınları, Ankara 2015.

YELEK, Kaya / ERKAN, Doğan: Avukat Hakları: Amaç-Sorular-Cevaplar-Mevzuat-Örnekler, Ankara Barosu Avukat Hakları Merkezi, 2. Bası, Ankara 2014.

KISALTMALAR

CCBE	Avrupa Barolar ve Hukuk Birlikleri Konseyi
IBA	Uluslararası Baro Topluluğu
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
md.	Madde
örn.	Örneğin
RELS	Registered European Lawyers
RFLs	Registered Foreign Lawyers
S.	Sayı
s.	Sayfa
SRA	Solicitors Regulation Authority
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TBBDK	Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu
TC	Türkiye Cumhuriyeti
Y.	Yıl